వేరుశనగ

వేరుశనగ తెలంగాణ రాష్ట్రంలో అత్యధిక విస్తీర్ణంలో (సుమారు 2.0 లక్షల హెక్టార్లు) సాగవుతున్న నూనె గింజల పంట. వేరుశనగ పంటను ప్రధానంగా యాసంగిలో మహబూబ్‌నగర్, వరంగల్, నల్గొండ మరియు కరీంనగర్ జిల్లాల్లో అధిక విస్తీర్ణంలో పండిస్తున్నారు. ఈ పంట సాగుకు అనువైన తేలిక పాటి నేలలు మరియు తుంపర (స్ప్రింక్లర్ల) పద్ధతి ద్వారా సులువైన నీటి యాజమాన్యం వలన యాసంగిలో ఈ పంట యొక్క విస్తీర్ణం గణనీయంగా పెరుగుచున్నది.

విత్తుకునే సమయము : ఖరీఫ్‌లో వేరుశనగ పంటను జూలై రెండవ పక్షం వరకు విత్తుకోవచ్చును. ఈ పంటను యాసంగిలో ఉత్తర తెలంగాణలో అక్టోబరు రెండవ పక్షంలోపు, దక్షిణ తెలంగాణలో సెప్టెంబరు మొదటి పక్షం నుండి నవంబరు రెండవ పక్షం వరకు విత్తుకోవచ్చును.

నేలలు మరియు నేల తయారీ : ఇసుకతో కూడిన గరప నేలలు లేదా నీరు త్వరగా ఇంకే ఎర్ర చల్కా నేలలు వేరుశనగ సాగుకు చాలా అనుకూలమైనవి. ఎక్కువ బంకమన్ను కలిగిన నల్లరేగడి నేలల్లో ఈ పంట వేయరాదు. విత్తే ముందు నేలను మెత్తగా దుక్కిచేసి చదును చేసుకోవాలి.

విత్తన మోతాదు :

రకాలు		విత్తన మోతాదు (కిలోలు/ఎకరాకు)			
		ఖరీఫ్		యాసంగి	
		కాయలు	గింజలు	కాయలు	గింజలు
స్పానిష్ గుత్తి రకాలు	కదిరి-6, కదిరి -9, అనంత, హరితాంధ్ర, ఐ.సి.జి.ఎస్-91114, ధరణి, టి.ఎ.జి-24	95	60	120	80
వర్జీనియా రకాలు	కదిరి-7, కదిరి-8 బోల్డ్ (పెద్దకాయలు)	-	-	85	55

విత్తనశుద్ధి :

కిలో విత్తనానికి 1 గ్రా. టెబుకొనజోల్ 2డిఎస్ లేదా 3 గ్రా. మాంకోజెబ్ పొడి మందు పట్టించాలి. కాండం కుళ్ళు వైరస్ తెగులు ఆశించే ప్రాంతాలలో ఒక మి.లీ. ఇమిడాక్లోప్రిడ్ 600 ఎఫ్.ఎస్ ను 7 మి.లీ. నీటిలో కలిపి ఒక కిలో విత్తనానికి పట్టించాలి. వేరుపురుగు ఉధృతి ఎక్కువగా ఆశించే ప్రాంతాలలో 6.5 మి.లీ. క్లోరిపైరిఫాస్ తో విత్తన శుద్ధి చేసుకోవాలి. వరి మాగాణుల్లో లేక కొత్తగా వేరుశనగ సాగు చేసేటప్పుడు కిలో విత్తనానికి 200 గ్రా. రైజోబియం కల్చరుని పట్టించాలి. వేరుకుళ్ళు, మొదలు కుళ్ళు మరియు కాండము కుళ్ళు తెగుళ్ళు ఎక్కువగా ఆశించే పరిస్థితులలో కిలో విత్తనానికి 10 గ్రా. ట్రైకోడెర్మా విరిడిని పట్టించి మంచి ఫలితాలు పొందవచ్చు.

విత్తే దూరం :

- వర్షాధారంగా ఖరీఫ్‌లో విత్తేటప్పుడు 30×10 సెం.మీ. దూరంలో మరియు యాసంగిలో నీటి పారుదల క్రింద సాగుచేసేటప్పుడు 22.5×10సెం.మీ. దూరంలో విత్తుకోవాలి.
- ఖరీఫ్‌లో ఒక చదరపు మీటరుకి 33 మొక్కలు, యాసంగిలో ఒక చదరపు మీటరుకి 44 మొక్కలు ఉండేలా మొక్కల సాంద్రత పాటించాలి.

- పెద్ద కాయ రకాలు వేసుకున్నపుడు 30×15 సెం.మీ. దూరము మరియు ఒక చదరపు మీటరుకి 28 మొక్కలు ఉండేలా విత్తుకోవాలి.

విత్తే పద్ధతి : విత్తనాన్ని గొర్రుతో గాని, లేక నాగటి చాళ్ళలో గాని లేక ట్రాక్టరుతో నడిచే విత్తే యంత్రముతో గాని విత్తుకోవాలి. విత్తే సమయంలో నేలలో తగినంత తేమ ఉండాలి. విత్తనాన్ని 5 సెం.మీ. లోతు మించకుండా విత్తుకోవాలి. ట్రాక్టరు ద్వారా నడిచే సీడ్ డ్రిల్‌ను వాడినట్లైతే తక్కువ సమయంలో ఎక్కువ విస్తీర్ణంలో విత్తుకోవడమే కాక, ఖర్చును కూడా గణనీయంగా తగ్గించుకోవచ్చును. ఈ పద్ధతిలో ఒక ఎకరాన్ని 2½-3 గంటల్లో విత్తుకోవచ్చు.

ఎరువుల యాజమాన్యము : భూసార పరీక్షను అనుసరించి ఎరువుల మోతాదును నిర్ణయించుకోవాలి. ఆఖరు దుక్కిలో ఎకరాకు 3-4 టన్నుల పశువుల ఎరువును వేసుకోవాలి.

రకాలు :

రకము	పంట కాలము (రోజులు)	దిగుబడి (కిలోలు/ఎకరానికి)		ముఖ్య లక్షణాలు
		ఖరీఫ్	యాసంగి	
కదిరి - 6	100-110	600-800	1200-1400	చిన్న గుత్తిరకము. తెలంగాణలో బాగా ప్రాచుర్యంలో ఉన్న రకము.
కదిరి - 9	110-120	600-800	1000-1200	నీటి ఎద్దడిని, ఆకుమచ్చ తెగులును సమర్ధవంతంగా తట్టుకుంటుంది. గింజలు నిద్రావస్థను (20 రోజులు) కలిగి ఉంటాయి.
కదిరి హరితాంధ్ర	100	700-800	1000-1200	బెట్ట పరిస్థితులు, ఆకుమచ్చ తెగులు మరియు తామర పురుగులను తట్టుకుంటుంది. పంట చివరి దశ వరకు కూడా పచ్చగా ఉండి ఎక్కువ కట్టె దిగుబడినిస్తుంది.
ధరణి	100-105	700-800	900-1000	నీటి ఎద్దడిని తట్టుకుంటుంది.
టి.ఎ.జి-24	95-100	-	800-1000	యాసంగి మరియు వేసవిలో సాగుకు అనువైన రకం. నిద్రావస్థ లేదు. మొక్కలు పొట్టిగా ఉంటాయి.
జె.ఎల్-24	105-110	600-700	1000-1100	గింజలు పెద్దవిగా ఉండి ఒకేసారి కాయలు పక్వతకు వస్తాయి
ఐ.సి.జి.వి -91114	100-105	700-800	1000-1200	త్వరగా కోతకు వస్తుంది. పంట చివరి దశలో బెట్టను తట్టుకుంటుంది.
కదిరి-7, కదిరి-8	120-130	800-1000	1200-1400	పెద్ద గుత్తిరకాలు, పచ్చికాయలు అమ్మకానికి అనువైనవి.

మొత్తం భాస్వరం, పొటాష్ ఎరువులను విత్తే సమయంలోనే వేసుకోవాలి. ఎకరానికి 100 కిలోల సూపర్ ఫాస్ఫేట్, 33 కిలోల మ్యూరేట్ ఆఫ్ పొటాష్ మరియు 18 కిలోల యూరియాను విత్తే సమయంలోనే వేసుకోవాలి. విత్తిన 30 రోజుల తర్వాత తొలి పూత దశలో మరో 10-15 కిలోల యూరియాను వేసుకోవాలి. ఎకరానికి 200 కిలోల జిప్సమ్‌ను పూత దశ పూర్తయి ఊడలు దిగే సమయంలో మొదళ్ళ దగ్గర వేసి మట్టిని ఎగదోయాలి. విత్తిన 45 రోజుల తర్వాత ఎటువంటి అంతర సేద్యం చేయరాదు.

సూక్ష్మ పోషకాల లోపాలు - సవరణ : జింకు లోపించిన పైరులో ఆకులు చిన్నవిగా మారి మొక్కలు గిడస బారతాయి. ఈ లోపాన్ని సవరించడానికి ఎకరాకు 400 గ్రా. జింక్ సల్ఫేట్ 200 లీటర్ల నీటిలో కలిపి కనీసం 2 సార్లు పిచికారి చేసుకోవాలి. ఇనుప ధాతు లోపము నల్లరేగడి నేలల్లో అధిక తేమ ఉన్నపుడు కనిపిస్తుంది. లేత ఆకులు పసుపు పచ్చగాను తర్వాత తెలుపు రంగుకు మారుతాయి. ఈ లోపాన్ని అధిగమించుటకు ఎకరాకు 1 కిలో అన్నభేధి మరియు 200 గ్రా. సిట్రిక్ ఆమ్లం 200 లీ. నీటిలో కలిపి రెండు సార్లు పిచికారి చేసుకోవాలి.

కలుపు నివారణ, అంతరకృషి : కలుపు మొలకెత్తక ముందే నశింపజేయగల కలుపు నాశినులైన అలాక్లోర్ ఎకరాకు ఒక లీటరు లేదా పెండిమిథాలిన్ 30% ఇ.సి ఎకరాకు 1.30-1.60 లీ. చొప్పున 200 లీటర్ల నీటిలో కలిపి విత్తిన వెంటనే గాని లేదా 2-3 రోజుల లోపు నేలపై పిచికారి చేసుకోవాలి. విత్తిన 25-30 రోజుల దశలో గొర్రుతో అంతరకృషి చేసుకోవాలి మరియు మొక్కల మొదళ్ళకు మట్టిని ఎగదోయాలి. విత్తిన 45 రోజుల వరకు ఎలాంటి కలుపు లేకుండా చూసి అటుపై ఎలాంటి అంతర సేద్యము చేయకూడదు లేనిచో ఊడలు దెబ్బతిని దిగుబడులు తగ్గుతాయి.

పంట విత్తిన 20 రోజుల వరకు కలుపు తీయడానికి వీలుకాని పరిస్థితులలో పైరులో మొలచిన కలుపును (వెడల్పాకు మరియు గడ్డిజాతి) 2-3 ఆకుల దశలో ఉన్నప్పుడు ఇమాజితాపైర్ 10% ఎకరాకు 300 మి.లీ., లేదా ఇమాజామాక్స్ 35% + ఇమాజితాపైర్ 35% డబ్ల్యు.జి కలుపు మందును 40 గ్రా. ఎకరాకు చొప్పున 200 లీటర్ల నీటిలో కలిపి పిచికారి చేసి అన్ని కలుపు మొక్కలను నివారించవచ్చును.

నీటి యాజమాన్యము : వేరుశనగ పంటకు మొత్తం 450-600 మి.మీ. నీరు అవసరమౌతుంది. తేలిక నేలల్లో 6-8 తడులు ఇవ్వవలసి ఉంటుంది. విత్తే ముందు నేల బాగా తడిచేలా నీరు పెట్టి తగినంత పదును ఉన్నపుడు విత్తనం వేసుకోవాలి. రెండవ తడిని విత్తిన తర్వాత మొలక వచ్చిన 20-25 రోజులకు (పూర్తిగా ఒకేసారి పూత వచ్చేటందుకు) ఇవ్వాలి. తర్వాత తడులు నేల లక్షణం, బంక మట్టి శాతంను అనుసరించి 7-10 రోజుల వ్యవధిలో ఇవ్వాలి. చివరి తడి పంటకోతకు 4-7 రోజుల ముందు ఇవ్వాలి.

పైరులో ఊడలు దిగే దశ నుండి కాయలు ఊరే వరకు (విత్తిన 45-50 రోజుల నుండి 85-90 రోజుల వరకు) సున్నితమైనది, కనుక ఈ దశలో నీరు సక్రమంగా తగు మోతాదులో కట్టాలి. నీటిని తుంపర్లు (స్ప్రింక్లర్లు) ద్వారా ఇచ్చినట్లైతే దాదాపు 25 శాతం నీరు ఆదా అయి, అధిక దిగుబడి మరియు నాణ్యమైన కాయలు తీసుకోవచ్చు.

పంటల సరళి : ఖరీఫ్‌లో మొక్కజొన్న తర్వాత రబీలో వేరుశనగ ఒక లాభసాటి పంట సరళిగా సాగు చేసుకోవచ్చును. యాసంగిలో వేరుశనగ సాగు చేసేటప్పుడు, ప్రతి 35-40 సాళ్ళకు ఒక వరుస సజ్జ వేసుకోవడం వల్ల తామర పురుగుల వ్యాప్తికి ఇవి అడ్డుగా పనిచేసి నష్టాన్ని నివారించవచ్చును.

సస్యరక్షణ

పురుగు/తెగులు	గుర్తించే లక్షణము	అనుకూల పరిస్థితులు	నివారణ చర్యలు
వేరు పురుగు	వేరుపురుగు 'సి' ఆకారంలో ఉండి భూమి లోపల వేర్లను కత్తిరిస్తుంది. ఈ పురుగు ఆశించిన మొక్కలు వాడి, ఎండి, చనిపోతాయి. మొక్కలను లాగితే సులభంగా ఊడి వస్తాయి.	పెంట కుప్పలు పంట చేలకు దగ్గరగా ఉన్నపుడు, అలాగే పూర్తిగా మురగని పశువుల ఎరువును పొలంలో చల్లినప్పుడు ఈ పురుగు ఎక్కువగా ఆశిస్తుంది.	సమస్య ఉన్న ప్రాంతాల్లో ఒక కిలో విత్తనానికి 6.5 మి.లీ. క్లోరిపైరిఫాస్‌తో విత్తనశుద్ధి చేయాలి. ఫోరేటు 10% గుళికలు ఎకరాకు 6 కిలోలు చొప్పున ఇసుకలో కలిపి చల్లుకోవాలి.
ఆకు ముడత పురుగు	ఈ పురుగు 2-3 ఆకులను కలిపి గూడు చేసి పచ్చదనాన్ని తినడం వల్ల ఆకులన్నీ ఎండి దూరం నుండి కాలిపోయినట్లు కనపడతాయి.	పంట విత్తిన 15 రోజుల నుండి 45 రోజుల వరకు ఈ పురుగు ఆశిస్తుంది.	ఈ పురుగు నివారణకు క్లోరిపైరిఫాస్ 500 మి.లీ. లేదా ఎసిఫేట్ 300 గ్రా., 200 లీ. నీటిలో కలిపి ఒక ఎకరానికి పిచికారి చేసుకోవాలి.
పొగాకు లద్దె పురుగు	ఈ పురుగు ఆకులపై పత్రహరితాన్ని తినివేసి, కేవలం ఈనెలను మాత్రమే మిగులుస్తుంది.	ఈ పురుగులు పగటివేళ మొక్కల అడుగున లేదా మట్టి పెళ్ళల క్రింద దాగి, రాత్రి పూట మొక్కలను ఆశించి ఆకులను పూర్తిగా తినివేస్తాయి.	ఈ పురుగు నివారణకు ఎకరాకు 4-5 లింగాకర్షక బుట్టలను అమర్చాలి. ఎర పంటలుగా ఆముదం లేదా ప్రొద్దు తిరుగుడు 30-40మొక్కలు ఉండేలా విత్తాలి. పురుగులు చిన్నవిగా ఉన్నపుడు 5 శాతం వేపగింజల కషాయం పిచికారి చేసుకోవాలి. ఎకరాకు 8-10 పక్షి స్థావరాలు అమర్చాలి. ఎదిగిన లార్వాలను నివారించేందుకు నొవల్యురాన్ 200 మి.లీ. లేదా ఫ్లూబెండమైడ్ 40 మి.లీ. ఒక ఎకరాకు సరిపోయేలా 200 లీ. నీటిలో కలిపి పిచికారి చేసుకోవాలి. విషపు ఎర (వరి తవుడు 5 కిలోలు+ బెల్లం అర కేజి + మోనోక్రోటోఫాస్ 500 మి.లీ.) ఎకరా పొలంలో సాయంత్రం వేళ సమానంగా చల్లి పురుగు ఉధృతి తీవ్రంగా ఉన్నప్పుడు నివారించవచ్చు.

పురుగు/తెగులు	గుర్తించే లక్షణము	అనుకూల పరిస్థితులు	నివారణ చర్యలు
తామర పురుగులు	ఈ పురుగులు ఆశించినపుడు ఆకుల అడుగు భాగాన గోధుమ/ఇనుము రంగు మచ్చలు ఏర్పడతాయి. మొవ్వు కుళ్ళు, కాండం కుళ్ళు, వైరస్ తెగుళ్ళను వ్యాపింపజేస్తాయి.	సగటు ఉష్ణోగ్రతలు పెరిగి, వర్షాభావ పరిస్థితులు ఏర్పడినపుడు ఈ పురుగుల ఉధృతి ఎక్కువవుతుంది.	తామర, పచ్చదీపపు పురుగుల నివారణకు మోనోక్రోటోఫాస్ 320 మి.లీ. + వేప నూనె 1లీ. + ఒక కిలో సబ్బు పొడి 200 లీ. నీటిలో కలిపి ఒక ఎకరాకు పిచికారి చేసుకోవాలి. థయోమిథాక్సామ్ 100 గ్రా. చొప్పున 200 లీ. నీటిలో కలిపి పిచికారి చేసుకోవాలి.
పచ్చ దీపపు పురుగులు	ఆకుల అడుగున చేరి రసాన్ని పీలుస్తాయి. ఆకుకొన భాగాన 'v' ఆకారంలో పసుపు రంగు మచ్చలు కనిపిస్తాయి.		
తిక్కా ఆకుమచ్చ తెగులు	పైరు 30 రోజుల దశలోపు ఆశించే ఆకుమచ్చ తెగులులో మచ్చలు ఆకుల పైభాగాన ముదురు గోధుమ వర్ణంలో ఉంటాయి. ఆలస్యంగా వచ్చే తెగులులో మచ్చలు ఆకు అడుగు భాగాన నల్లని రంగులో ఉంటాయి. ఈ మచ్చలు తర్వాత ఆకుల కాడల మీద, కాండం, ఊడల మీద కూడ కనిపిస్తాయి.	విత్తనశుద్ధి చేయని పరిస్థితులలో ఈ తెగులు ఎక్కువగా ఆశిస్తుంది.	1 గ్రా. టెబ్యుకొనజోల్ కిలో విత్తనానికి కలిపి విత్తనశుద్ధి చేయాలి. క్లోరోథాలోనిల్ 400 గ్రా. లేదా టెబ్యుకొనజోల్ 200 మి.లీ. ఒక ఎకరాకు 200 లీటర్ల నీటిలో కలిపి పిచికారి చేసుకోవాలి.
మొదలు కుళ్ళు తెగులు (కాలర్ రాట్)	విత్తనం మొలకెత్తిన తర్వాత నేలకు ఆనుకొని కాండంపైన నల్లని శిలీంధ్ర బీజాలతో కప్పబడి ఉంటుంది.	విత్తనశుద్ధి చేయని పరిస్థితులలో ఈ తెగులు ఎక్కువగా ఆశిస్తుంది.	పంటమార్పిడి తప్పని సరిగా పాటించాలి. 1 గ్రా. టెబ్యుకొనజోల్ కిలో విత్తనంతో కలిపి విత్తనశుద్ధి చేయాలి. మొక్కల మొదళ్ళ దగ్గర కార్బండాజిమ్ + మాంకోజెబ్ 2 గ్రా. లీటరు నీటికి కలిపి నేలను తడపాలి.

పురుగు/తెగులు	గుర్తించే లక్షణము	అనుకూల పరిస్థితులు	నివారణ చర్యలు
వేరు కుళ్ళు తెగులు (డ్రై రూట్ రాట్)	ఈ తెగులు ఆశించినపుడు తల్లి వేరు కుళ్ళిపోయి నలుపు రంగుకి మారి నుజ్జునుజ్జుగా తయారవుతుంది.	ఈ తెగులు పంట 30 రోజుల దశలో ఉన్నపుడు ఎక్కువగా ఆశిస్తుంది.	తెగులు సోకిన మొక్కల చుట్టూ నేలను 1 గ్రా. కార్బండాజిమ్ లీటరు నీటికి కలిపి తడపాలి.
కాండం కుళ్ళు తెగులు (స్టెమ్ రాట్ / స్క్లీరోషియ)	ఈ తెగులు వల్ల నేల పై భాగాన ఉన్న కాండంపై తెల్లటి బూజు తెరలు, తెరలుగా ఏర్పడుతుంది. మొక్కలను లాగినప్పుడు పైభాగం మాత్రమే ఊడివస్తుంది. కాయలు కూడ కుళ్ళి పోతాయి.	ఈ తెగులు పంట 65-70 రోజుల దశలో ఎక్కువగా ఆశిస్తుంది.	1 గ్రా. టెబ్యుకొనజోల్ కిలో విత్తనానికి కలిపి విత్తనశుద్ధి చేయాలి.తెగులు సోకిన మొక్కలు బాగా తడిచేలా 2 మి.లీ. హెక్సాకోనజోల్ ఒక లీటరు నీటిలో కలిపి పిచికారి చేసుకోవాలి.
మొవ్వు కుళ్ళు వైరస్ తెగులు (పి.బి.యన్.వి)	మొక్కలు లేత దశలో ఉన్నపుడు ఆశిస్తే, మొక్కలు కురచబడి ఎక్కువ రెమ్మలు వస్తాయి. ఆకులు చిన్నవిగా మారి మొవ్వ ఎండిపోతుంది.	తామర పురుగులు ఈ తెగులును వ్యాప్తి చేస్తాయి.	ఈ సమస్య ఉన్న ప్రాంతాలలో కిలో విత్తనానికి 2 మి.లీ. ఇమిడాక్లోప్రిడ్‌తో విత్తనశుద్ధి చేయాలి. పైరుపై ఈ తెగులును నివారించడానికి థయోమిథాక్సామ్ 100 గ్రా. చొప్పున 200 లీ. నీటిలో కలిపి పిచికారి చేసుకోవాలి.
కాండం కుళ్ళు వైరస్ తెగులు (పి.ఎస్.యన్.డి)	లేత ఆకులపై, ఆకుల ఈనెలపై నల్లటి మాడిన మచ్చలు ఏర్పడతాయి. తర్వాత ఈ మచ్చలు కాండంకు విస్తరిస్తాయి. మొవ్వు ఎండి పోతుంది.	తామర పురుగులు ఈ తెగులును కూడా వ్యాప్తి చేస్తాయి. పైరు చుట్టూ వయ్యారిభామ కలుపు ఎక్కువగా ఉంటే ఈ తెగులు త్వరగా వస్తుంది.	ఇమిడాక్లోప్రిడ్ 2 మి.లీ. కిలో విత్తనానికి కలిపి విత్తనశుద్ధి చేయాలి. 80 మి.లీ. ఇమిడాక్లోప్రిడ్ 200 లీటర్ల నీటిలో కలిపి పిచికారి చేసుకోవాలి.

విత్తనోత్పత్తి : ఈ పంటలో విత్తనోత్పత్తిని యాసంగిలో చేయడం వలన అధిక విత్తన దిగుబడి మరియు నాణ్యమైన విత్తనం పొందవచ్చు. విత్తనోత్పత్తి చేసే రకాల మొక్క గుణగణాలపై పూర్తి అవగాహన ఉండాలి. సాధారణ వేరుశనగ పైరుకు పాటించే అన్ని యాజమాన్య పద్ధతులను విత్తనోత్పత్తి చేసే పంటకు కూడ పాటించాలి. పైరులో ఊడలు దిగే దశ, కాయలు ఏర్పడే దశ మరియు కోత దశలో కేళీలను గుర్తించి తీసివేయాలి.

పంట కోత మరియు నిల్వ : వేరుశనగలో మొక్కల్లోని 75 శాతం కాయలు పూర్తిగా పక్వానికి వచ్చినపుడే కోయాలి. కాయల్లోని లోపలి భాగం ముదురు గోధుమ వర్ణంలోకి మారినపుడు కోతకు వచ్చిందని గుర్తించాలి. పంట కోత తర్వాత, వేరుశనగ కాయలను మొక్కల నుంచి వేరు చేయడానికి వెట్‌పాడ్/ డ్రైపాడ్ త్రెషరును ఉపయోగించవచ్చు. ఈ యంత్రాల ద్వారా ఒక గంటలో 2-2½ క్వింటాళ్ళ కాయలను మొక్కల నుంచి వేరుచేయవచ్చు. సాధారణంగా రబీ/వేసవిలో సాగు చేసిన పైరు నుంచి సేకరించిన విత్తనంలో మొలకెత్తే సామర్థ్యం త్వరగా తగ్గడం ఒక ముఖ్య సమస్య. ఈ సమస్యను అధిగమించడానికి, కోత సమయంలో నేల నుంచి మొక్కలను వేరు చేసిన తర్వాత కట్టలుగా కట్టి నీడ ఉన్న ప్రదేశానికి చేర్చి ఆరబెట్టాలి. కాయల్లో తేమ 8-9 శాతం తగ్గే వరకు ఇలా నీడలో ఆరబెట్టాలి. ఆ తర్వాత కాయలను గోనె సంచుల్లో నింపి గాలి, వెలుతురు ఉండే గోదాముల్లో నిల్వ ఉంచాలి.

వేరుశనగ సాగుపై మరిన్ని వివరాలకు సంప్రదించాల్సిన చిరునామా:
ప్రధాన శాస్త్రవేత్త (నూనెగింజలు), ప్రాంతీయ వ్యవసాయ పరిశోధన స్థానం, పాలెం.
ఫోన్ నెం.8008404874